

Tvorba slov v Interlingve (IA) s ph, th a pod.

Malý pravopisný prehľad Interlingvy (IA) zameraný na slovtvorbu s ohľadom na grécke a latinské korene v súčasných jazykoch, zjednodušenia, a to, kedy sa píše *ph, f, th, t, ch, c/k*, aby sme vedeli lepšie odhadnúť tvar pre nás nového slova v IA.

Napr. slovo **filozofia**, ktoré má rôzne podoby: filosofía (ES, PT, IT), philosophie (FR), philosophy (EN), filozofia (SK) – aký tvar bude mať v IA a prečo práve taký?

IA aplikuje dve hlavné zásady pri tvorbe a preberaní slov do IA, a to prioritne - v danom poradí:

1. **Zásada medzinárodnosti (kľúčová pre IA)** – IA vždy hľadá najmedzinárodnejšiu, nie najjednoduchšiu podobu slova, pričom vychádza z gréčtiny ako základu.
2. **Zásada minimálnej ortografie** – IA maximálne zjednodušuje podobu slova, ale nie na úkor medzinárodnosti – medzinárodnej podoba slova, čiže aby sa neporušila 1. zásada.

Preto sa:

1. **zjednodušuje** *ph* → *f*, *th* → *t*, *ch* → *c/k*, *-os* → *o*
2. **a) zachovávajú stabilné grécke korene** (*arch, chron, graph, meth, phor, schem, soph,*),
b) ale nezachovávajú korene nestabilné, zriedkavé, neprenesené ako medzinárodné (*the, thy*)
c) nahrádza nezachovaný grécky pravopis (*kilo-, micro-, mega-, tele-*)
3. **nezachováva latinská ortografia** – modifikácie, koncovky a pod.: *ph* → *f*, *-us* → *-o*, *-um* → *-o*, *iu + m* → *u + n* (aby sa zachovala medzinárodná podoba a výslovnosť, a vyhlo *-mf-* v strede slova)
4. slová **medzinárodne v jednotnej podobe** (zaužívané medzinárodné vedecké termíny a slová, kde by zmena narušila rozpoznatelnosť) sa preberajú do IA bez zmeny (*th*, iné novotvary).

Napr.:

Pôvodný pravopis	Interlingua	Poznámka
architekton (gr) architectus (lat)	architecto	grécky tvar sa nezachoval ^(2c) arch zachované ^(2a) , us → o ⁽³⁾
philosophia (gr)	filosophia (filosofia)	ph → f ⁽¹⁾ , zachované –soph– ^(2a) zrozumiteľné, ale nie normatívne v IA
philosophus (lat)	fílosofo	ph → f ⁽¹⁾ , –phus → fo ⁽³⁾
thema (gr)	tema	th → t ^(2b)
thesis (gr)	tesis	th → t ^(2b)
theologia (gr)	theologia	zachované ⁽⁴⁾
triumphus (lat)	triunfo	th → t, ph → f ⁽¹⁾ , ium → iun, us → o ⁽³⁾
schema (gr)	schema	zachované ^(2a,4)
graphia (gr)	graphia	zachované ^(2a)
metaphora (gr)	metaphora (metafora)	zachované ^(2a,4) zrozumiteľné, ale nie normatívne v IA
methodos (gr)	methodo	th zachované ⁽⁴⁾ , -os → o ⁽¹⁾
chronologia (gr)	chronologia	zachované ^(2a,4)
chilo- (gr) kilo- (fr, en, pt, ...)	kilo-	grécky tvar sa nezachoval, nie je medzinárodné ^(2c) zachované, aj kvôli výslovnosti ⁽⁴⁾

Zhrnutie:

„**philosophia**“ by bolo príliš latinské, archaicky zbytočne zložené – IA to nepreferuje; „**filosofia**“ je až príliš zjednodušené, vytráca sa grécky koreň a medzinárodnosť – síce zrozumiteľné, ale nie štandard v IA; a preto to bude „**filosophia**“ – zjednodušené bez straty gréckeho koreňa a medzinárodnosti.

A takto je to so všetkými slovami preberanými do jazyka Interlingua.